

18.1.2018

LVM/1378/02/2017

**SÁMEDIGGI
SAAMELAISKÄRÄJÄT**

Bvm/Pvm 23.2.2018

Dnr/Dnro 186 / E.a.2

Saamelaiskäräjien ja liikenne- ja viestintäministeriön välinen, saamelaiskäräjälain (974/1995) 9 §:n mukainen neuvottelu.

Aika: 18.1.2018

Paikka: Saamelaiskulttuurikeskus Sajos, 99870 Inari.

Läsnä: Saamelaiskäräjien puolesta:
Tiina Sanila-Aikio, neuvottelun puheenjohtaja
Anni-Helena Ruotsala
Kalle Varis (etäyhteyden välityksellä)

Liikenne- ja viestintäministeriön puolesta:
Risto Murto
Marjukka Vihavainen-Pitkänen
Veikko Vauhkonen, neuvottelun sihteeri

Liikenneviraston puolesta:
Tuomo Suvanto
Matti Levomäki

Neuvottelun aihe: Jäämeren radan selvityksen sisältö (LVM/1347/01/2017), esitetyt ratalinjaukset ja saamelaisten kieltä- ja kulttuuria koskevien oikeuksien toteutumisen turvaaminen hankkeen esiselvityksissä ja toteutuksessa.

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Tiina Sanila-Aikio avasi kokouksen toivottamalla osallistujat tervetulleiksi.

Neuvottelun puheenjohtajaksi esitettiin Tiina Sanila-Aikiota ja sihteeriksi Veikko Vauhkosta. Valittiin puheenjohtajaksi yksimielisesti Tiina Sanila-Aikio ja sihteeriksi Veikko Vauhkonen.

Todettiin, että Saamelaiskäräjien laatima esityslista käsittää molempien osapuolten näkemysten mukaan ne asiat, joita neuvotteluissa on tässä yhteydessä syytä käsitellä. Hyväksyttiin esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

2. Paikallaolijoiden ja neuvotteluedellytysten toteaminen

Todettiin kokouksen läsnäolijat tämän pöytäkirjan mukaisesti.

Varmistettiin, että LVM:stä ja Liikennevirastosta ovat paikalla sellaiset henkilöt, jotka ovat hankkeen kanssa tekemisissä ja jotka voivat tosiasiallisesti vaikuttaa selvitystyön toteuttamiseen. Murto vakuutti tällaisten henkilöiden olevan paikalla.

Todettiin, että Saamelaiskäräjille on lähetetty 11.1.2018 Jäämeren radan selvityksen toteuttamista koskevaa aineistoa (pöytäkirjan liitteet 1-5) perehdyttäväksi neuvotteluja varten. Todettiin ettei muuta valmista aineistoa ole olemassa, koska Liikennevirastolle on annettu tehtäväksi toteuttaa selvitys ja selvitystyö on käynnissä. Todettiin, että viranomaiset haluavat käydä aitoa ja oikea-aikaista vuoropuhelua Saamelaiskäräjien kanssa selvityksen toteuttamiseen liittyen ja saada tietoa erityisesti siitä, millaisia asioita selvityksessä tulisi ottaa huomioon.

Puheenjohtajan esityksestä todettiin, että kyseessä on saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä tarkoitettu neuvottelu.

3. Pöytäkirjantarkastajien valinta

Murto esitti, että pöytäkirjan tarkastaa ja allekirjoittaa Saamelaiskäräjien puolesta Tiina Sanila-Aikio ja liikenne- ja viestintäministeriön puolesta Risto Murto.

Esitys hyväksyttiin.

4. Asioiden käsittelyjärjestyksen hyväksyminen.

Hyväksyttiin käsittelyjärjestys esityslistan mukaisesti.

5. Liikenne- ja viestintäministeriön 11.1.2018 Saamelaiskäräjille toimittaman materiaalin esittely

Liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikennevirasto esittelivät ennen kokousta Saamelaiskäräjille toimitetut materiaalit. Materiaalit todettiin tiedoksi otetuiksi neuvottelun osapuolille. Keskusteltiin materiaaleista ja niissä esitetyistä tiedoista osapuolten kesken.

Keskustelussa Sanila-Aikio huomautti, että Saamelaiskäräjät sai selvityspyynnön ensimmäistä kertaa virallisesti tiedoksi vasta neuvottelumateriaalien yhteydessä. Sanila-Aikio totesi, että Saamelaiskäräjien kanssa olisi ollut hyvä keskustella jo ennen selvityspyynnön lähettämistä saamelaisasioiden huomioimisen varmistamiseksi. Murto totesi, että viranomaisen on syytä tarkistaa omia sisäisiä prosessejaan asiassa vastaisuuden varalle. Liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi selvityspyynnön ja tiedotteen selvityksestä verkkosivuillaan 3.7.2017.

Keskusteltiin reittivaihtoehdoista, kannattavuuden laskemisesta kullakin reittivaihtoehdolla ja kannattavuuslaskennassa huomioitavista seikoista. Liikenneviraston edustajat totesivat, että aikataulun vuoksi ei kyetä kaikkien havaittujen kustannuksien tarkkaan taloudelliseen arvottamiseen,

minkä johdosta kustannukset, jotka tunnistetaan mutta joita ei kyetä tarkasti arvottamaan, joudutaan huomioimaan verbaalisesti. Lisäksi mahdolliset puutteet tai vajavuudet vaikutusten arvioinnissa on nostettava tiedoksi lopputuloksena olevaan selvitykseen.

Liikenne- ja viestintäministeriön edustajat totesivat, että Saamelaiskäräjien tietoja siitä, mitä selvityksessä tulisi ottaa poroelinkeinoon ja saamelaisiin alkuperäiskansana liittyvistä vaikutuksista huomioon, otetaan mielellään vastaan ja hyödynnetään selvityksessä. Sovittiin, että Saamelaiskäräjät voivat toimittaa tietoa ja materiaalia vaikutusten huomioimisen avuksi Liikennevirastolle, joka huolehtii tietojen toimittamisen edelleen konsulteille ja tietojen huomioimisen selvitystyössä.

6. Liikenne- ja viestintäministeriön jäämeren radan toteuttamista koskevan kannattavuus selvityksen sisältö ja mahdolliset puutteet saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamisedellytysten näkökulmasta

Todettiin, että liikenne- ja viestintäministeriö on saanut Paliskuntain yhdistykseltä materiaalia huomioitavaksi poronhoitoa koskien Jäämeren radan selvityksessä. Luovutettiin Paliskuntain yhdistyksen lähettämä lausunto Saamelaiskäräjien tutustuttavaksi.

Saamelaiskäräjien edustajat kertoivat poronhoidosta, poronhoidon kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä, sekä muista saamelaiskulttuuriin kuuluvista asioista, joihin Jäämeren rata toteutuessaan vaikuttaisi. Huomiota kiinnitettiin erityisesti sellaisiin seikkoihin, joista aiheutuvat vaikutukset olisi syytä huomioida kannattavuus selvityksessä. Osallistujat keskustelivat näistä teemoista. Lisäksi Saamelaiskäräjien edustajat kertoivat osallistujille olemassa olevasta materiaaleista, joissa on arvioitu vaikutuksia poronhoidolle.

Osallistujat ottivat tiedoksi neuvotteluissa poronhoidon ominaispiirteistä ja vaikutuksista keskustellun. Sovittiin, että Saamelaiskäräjät kokoavat ja toimittavat LVM:lle listauksen taustamateriaalista poronhoidolle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin tueksi sekä listauksen niistä asioista, mitä Jäämeren rata –selvityksessä tulisi saamelaiskulttuurin osalta huomioida.

Saamelaiskäräjät kehotti liikenne- ja viestintäministeriötä olemaan yhteydessä Kolttien kyläkokoukseen siltä osin, mitä selvityksessä arvioidaan vaikutuksia kolttsaamelaisille koltta-alueella.

7. Hankkeen jatkotoimet ja toteutettavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit

Todettiin, että aiheesta on keskusteltu kohdan 6 keskustelun yhteydessä.

Todettiin, että saamelaisten perinteisiin elinkeinoihin vaikuttavia seikkoja huomioidaan selvityksessä niin hyvin, kuin selvityksen aikarajojen asettamisissa puitteissa on mahdollista huomioida. Mikäli saamelaisiin kohdistuvia vaikutuksia ei kyetä joiltakin osin huomioimaan, mainitaan tästä selvityksessä.

Saamelaiskäräjät esitti, että päätettäessä mahdollisista Jäämeren rataa koskevista jatkotoimista nyt valmistuvan kannattavuusselvityksen jälkeen, viranomaiset neuvottelevat Saamelaiskäräjien kanssa siitä, miten ja millaisia toimenpiteitä selvitysten jatkamiseksi ja saamelaisiin kohdistuvien vaikutuksien arvioimiseksi tehdään.

Osallistujat hyväksyivät Saamelaiskäräjien esityksen. Sovittiin, että hankkeen jatkuessa nyt valmistuvan kannattavuusselvityksen jälkeen, viranomaiset neuvottelevat Saamelaiskäräjien kanssa muun muassa asioista, jotka on jatkoselvityksessä kartoitettava.

8. Akwé: Kon –menettelyn soveltaminen ratahankkeen osana

Saamelaiskäräjät esitteli Akwé: Kon –menettelyä. Saamelaiskäräjät kertoi esittäneensä Lapin liitolle sen pyynnöstä Akwé: Kon -toimintamallia, että Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 laatimisen yhteydessä. Saamelaiskäräjät esitti liikenne- ja viestintäministeriölle resursointikysymyksen Akwé: Kon –menettelyn mahdollistamiseksi maakuntakaavan laadinnan yhteydessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö selvittää resursoinnin mahdollisuutta yhdessä muiden ministeriöiden kanssa, sekä mahdollisuutta edistää Akwé: Kon menettelyn käyttämistä Jäämeren rataa koskevassa suunnittelussa. Liikenne- ja viestintäministeriön edustajat totesivat pyrkivänsä mahdollisuuksien mukaan edistämään mahdollisimman hyvää hankkeiden vaikutusten arviointia käytettävissä olevin keinoin.

9. Muut esille tulevat asiat

Vaihdettiin tietoja Ruotsin ja Norjan Saamelaiskäräjien osallistumisesta hankkeeseen. Todettiin, että liikenne- ja viestintäministeriö on vastaanottanut Saamelaisten parlamentaarisen neuvoston kannanoton hankkeeseen 23.11.2017. Saamelaiskäräjien edustajat totesivat pitävänsä lähtökohtana, että saamelaiset huomioidaan hankkeen suunnittelussa ja heidän kanssaan keskustellaan myös Ruotsissa ja Norjassa.

Sovittiin, että Jäämeren rataa koskeva kannattavuusselvitys lähetetään tiedoksi Saamelaiskäräjille selvityksen valmistumisen jälkeen. Liikenne- ja viestintäministeriön edustajat totesivat, että selvityksen on määrä valmistua 28.2.2018 mennessä ja mahdollisesta jatkosta päätetään aikaisintaan selvityksen valmistumisen jälkeen.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti neuvottelut.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Inarissa 18.1.2018

Tiina Sanila-Aikio
Saamelaiskäräjät
Puheenjohtaja

Risto Murto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Yksikön johtaja, liikenneneuvos

